

การมีส่วนร่วมของชุมชนกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์
อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท
Community Participation and Development of Historical Site in
Sankaburi District, Chainat Province

ญาณาท ธีรธาวร

Yanatorn Teanthaworn

อาจารย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

Lecturer, Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

yanatorn.t@rmutp.ac.th*

Received: June 3, 2020

Revised: July 30, 2020

Accepted: August 3, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และเสนอแนะแนวทางพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนในชุมชน จำนวน 350 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ส่วนใหญ่มีอายุ 20-30 ปี เป็นเพศชาย การศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท

ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ค่าเฉลี่ยรวมของการมีส่วนร่วมของชุมชนทั้ง 4 ด้าน มี 4 ด้าน คือ (1) ด้านการติดตาม และประเมินผล (2) ด้านการเสนอความคิดเห็น (3) ด้านการร่วมปฏิบัติ มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด และอีกหนึ่งด้าน คือ (4) ด้านการร่วมตัดสินใจ มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านย่อยพบว่า (1) ด้านการติดตาม และประเมินผล ในเรื่องของการได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดูแลค่าใช้จ่ายในกิจกรรม/โครงการสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชนมีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด ด้านรองลงมา คือ (2) ด้านการเสนอความคิดเห็น ในเรื่องของการมีโอกาสได้ร่วมประชุมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยว มีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด ลำดับถัดมา คือ (3) ด้านการร่วมปฏิบัติ ในเรื่องของการมีส่วนร่วมในการบริจาคเงิน หรือสิ่งของเพื่อสมทบทุนในการดำเนินกิจกรรมมีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด ลำดับสุดท้าย คือ (4) ด้านการร่วมตัดสินใจ ในเรื่องมีโอกาสได้ตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว มีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด

ข้อเสนอเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ภาครัฐควรเปิดโอกาสให้ประชาชนท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว ทั้งการวางแผนและการติดตามและประเมินผล การดำเนินกิจกรรมหรือโครงการการท่องเที่ยวของชุมชน ควรมีการจัดเวทีชาวบ้าน การประชุมและประชาพิจารณ์ เพื่อให้ประชาชนได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมกันแก้ไขปัญหา

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของชุมชน แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การพัฒนา สรรคบุรี

Abstract

The purpose of the research was to study the community participation and the development of historical tourist attractions and to propose the guidelines for the development of historical tourist attractions in Sankaburi District, Chai Nat Province. The sample group used in the study was 350 people in the community derived by the accidental sampling. The research instrument was a questionnaire. The statistics used in data analysis were percentage, mean and standard deviation.

The research findings were as follows. The public participation in the development of the historical sites showed an average in four aspects as follows: follow-up and evaluation, proposal and co-operation at the highest level, and join decision at a high level. With individual aspects being separately viewed, follow-up and evaluation of participation in expenses for activities and projects in relation to the communal tourism were at a maximum level. It was followed by the proposed ideas on the opportunity for the community to participate and attend the meeting at the highest level. In terms of collaboration, a maximum participation was found in contributing funds and things to run the activities at the highest level. Join decision had the highest level of participation in making decisions concerning the tourist sites.

The recommendations on the development of the tourist sites were as follows. The state sector should allow the public to participate in management of tourism, planning and evaluation, activities and projects related to communities' tourism. There should be a forum, and a meeting for the locals to meet and share their views and solve the common problems.

Keywords: Community Participation, Historical Sites, Development, Sankaburi

บทนำ

ปัจจุบันธุรกิจภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย ถือได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมหลักที่สามารถสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศไทยได้เป็นจํานวนมหาศาลในแต่ละปี ซึ่งหมายถึงความถึง การรวมตัวกันของธุรกิจและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าและบริการเพื่อที่จะนำเสนอขายให้กับนักท่องเที่ยวและนักเดินทาง เนื่องด้วยอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านเศรษฐกิจ โดยก่อให้เกิดการสร้างงานและอาชีพที่หลากหลาย ส่งผลให้ประเทศมีรายได้เพิ่มขึ้นจากสินค้าส่งออกที่มองไม่เห็น ได้แก่ สินค้าประเภทการบริการต่าง ๆ อันเนื่องจากการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในประเทศ ทำให้เกิดภาวะสมดุลระหว่างการส่งออกและการนำเข้า (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2561)

แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่โดดเด่นของประเทศไทยที่น่าสนใจนั้น เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของภาคต่าง ๆ ทุกภูมิภาคของประเทศ เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศ ที่มีแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวที่อุดมสมบูรณ์ทั้งทรัพยากรทางธรรมชาติ และทรัพยากรทางด้าน ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ประกอบกับสภาพวิถีชีวิตของชาวไทยที่ยังมีอยู่ให้เห็นและสัมผัสได้ปัจจุบัน สามารถนำมาปรับเปลี่ยนเป็นสถานที่ที่สมควรจะได้รับการส่งเสริมทางด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์เป็นอย่างยิ่ง (กรมการท่องเที่ยว, 2561)

จังหวัดชัยนาทซึ่งเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลาง มีแหล่งท่องเที่ยวทั้งธรรมชาติและ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม มีระยะทางไม่ไกลจากกรุงเทพมหานครมากนัก เป็นจังหวัดที่มีสถานที่ท่องเที่ยวทาง ประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ มีสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ มีความงดงามและมีคุณค่าอย่างยิ่งสำหรับ การเป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ศิลปะไทย สถานที่ดังกล่าวนี้คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ในบริเวณตำบลแพรภคคีราชา อำเภอสรรคบุรี มีสถาปัตยกรรมแบบศิลปะสมัยอยุธยา ซึ่งสามารถพัฒนาเป็น แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวได้ นอกจากนี้ยังได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ จากกลยุทธ์ของจังหวัดชัยนาทที่สำคัญ คือ การพัฒนาฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเดิม มีส่วนช่วยในการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดได้ แต่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ดังกล่าวนี้ ควรเป็นการพัฒนาตามวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่ออนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์แห่งนี้ให้ ดำรงอยู่อย่างยั่งยืน (จังหวัดชัยนาท, 2561)

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่วนั้น ปัญหาที่ยังพบว่าการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวของหน่วยงาน ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ยังมีลักษณะต่างคนต่างทำไม่สอดคล้องกัน ปัญหาที่น่าสนใจอีกประการคือ ท้องถิ่นเองยัง ไม่ได้ให้ความสนใจการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนตนเอง ขาดการประสานความร่วมมือ กับภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (คณะมนุษยศาสตร์, 2561) อย่างไรก็ตามการที่ท้องถิ่นจะสามารถ กำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของตนเองได้นั้น นอกจากจะต้องพิจารณาถึงความสอดคล้องกับแผนพัฒนา การท่องเที่ยวของประเทศหรือแผนแม่บทแล้ว ประชาชนผู้เกี่ยวข้องในท้องถิ่นจะต้องพิจารณาถึงการ มีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่ง ท่องเที่ยวของชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2561)

จากประเด็นดังกล่าวข้างต้น เป็นที่มาของการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของอำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท และศึกษาแนวทางการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ โดยใช้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมาประยุกต์ใช้ อีกทั้งปัญหาที่ค้นพบจาก การศึกษาวิจัย สามารถนำมาเป็นแนวทางชี้แนะให้ท้องถิ่นแสวงหาแนวทางของตนเอง เพื่อสนับสนุน การพัฒนาการท่องเที่ยวและสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ให้เหมาะสมกับชุมชนท้องถิ่นได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยกำหนดวิธีวิจัย ตามลำดับ ดังนี้

1. ขั้นตอนในการวิจัย
 - ทบทวนเอกสารเกี่ยวกับ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- ออกแบบแบบสอบถามสำหรับเก็บข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนกับจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท และทำการทดสอบแบบสอบถามก่อนการเก็บข้อมูล ซึ่งได้ผลความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.80

- แจกแบบสอบถามประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแพรกศรีราชา อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท
- เก็บรวบรวมแบบสอบถาม ประมวลวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลและจัดทำข้อเสนอแนะ

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ประชากรในเขตเทศบาลตำบลแพรกศรีราชา อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป (หากแต่ละครัวเรือนมีผู้มีอายุ 20 ปีมากกว่า 1 คน ทำการแจกแบบสอบถามตามจำนวนคนที่มีอายุเกิน 20 ปีของครัวเรือนนั้น) การคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดจากสูตรการหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane โดยเทียบตารางของ Yamane ในระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และเลือกผู้ให้ข้อมูลเพื่อเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามโดยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบสุ่ม (Random Sampling) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างทั้งเพศชายและเพศหญิงให้มีจำนวนปริมาณกลุ่มตัวอย่างใกล้เคียงกัน

ประชากรในเขตเทศบาลตำบลแพรกศรีราชา อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท มีจำนวนประชากรทั้งหมด 2,949 คน คำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากสูตรที่กำหนดไว้ในงานวิจัย ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างสำหรับการเก็บแบบสอบถามจำนวน 350 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถามประชากรในเขตเทศบาลตำบลแพรกศรีราชา อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท โดยมีโครงสร้างและองค์ประกอบดังนี้

ส่วนที่ 1 พื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ลักษณะคำถามจะเป็นลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยจำแนกได้ตามรายละเอียดหัวข้อดังนี้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ และติดตามและประเมินผล ในเรื่องของการจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ลักษณะคำถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับคือ

- 5 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมาก
- 3 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อย
- 1 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อยมาก

ส่วนที่ 3 ข้อมูลแสดงความคิดเห็นของประชาชน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากประชาชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่ได้กำหนดในขอบเขตการศึกษา ระหว่างเดือนมีนาคมถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2561 ซึ่งประกอบด้วย

- (1) ข้อมูลพื้นฐานของประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้และอาชีพ
- (2) ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ได้อาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ ช่วยในการคำนวณดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา อาชีพ ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และการกระจายร้อยละ (Percentage Distribution)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการจัดการ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยได้กำหนดการแปลความหมายตามลำดับคะแนนประเมินความความคิดเห็นของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม มากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม มาก
- คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม ปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม น้อย
- คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม น้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ข้อมูลแสดงความคิดเห็นของประชาชน

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นประชาชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ อำเภอสรนครบุรี จังหวัดชัยนาท ประกอบด้วย อายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และการทราบถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิเคราะห้โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ดังนี้

ผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของประชาชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ อำเภอสรนครบุรี จังหวัดชัยนาท

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของประชาชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ อำเภอสรนครบุรี จังหวัดชัยนาท จำแนกตามอายุ เพศ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

จำนวนและร้อยละของประชาชนในพื้นที่ จำแนกตามอายุ		
อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
15-20 ปี	51	14.60
20-30 ปี	171	48.90
31-40 ปี	86	24.60
41-50 ปี	31	8.90
50 ปี ขึ้นไป	11	3.10
รวม	350	100.00
จำนวนและร้อยละของประชาชนในพื้นที่ จำแนกตามเพศ		
เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	183	52.30
หญิง	167	47.70
รวม	350	100.00

จำนวนและร้อยละของประชาชนในพื้นที่ จำแนกตามการศึกษา		
การศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	14	4.00
มัธยมศึกษาตอนต้น	69	19.70
มัธยมศึกษาตอนปลาย	63	18.00
ปวช./ปวส.	42	12.00
ปริญญาตรี	155	44.30
สูงกว่าปริญญาตรี	7	2.00
รวม	350	100.00
จำนวนและร้อยละของประชาชนในพื้นที่ จำแนกตามอาชีพ		
อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	69	16.10
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	272	63.60
พนักงานเอกชน/ลูกจ้างเอกชน	2	0.50
รับจ้างทั่วไป	5	1.20
เกษตรกร	2	0.50
นักเรียน/นักศึกษา	69	16.10
รวม	350	100.00
จำนวนและร้อยละของประชาชนในพื้นที่ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน		
รายได้ต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีรายได้	29	6.80
ต่ำกว่า 5,000 บาท	161	37.60
5,000 – 10,000 บาท	31	7.20
10,001 – 20,000 บาท	66	15.40
20,001 – 30,000 บาท	48	11.20
สูงกว่า 30,000 บาท	15	3.50
รวม	350	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ด้านอายุส่วนใหญ่มีอายุ 20-30 ปี จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 48.90 รองลงมา คือ 31-40 ปี จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 24.60 ถัดมา คือ 15-20 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 14.60 อายุ 41-50 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 8.90 และอายุ 50 ปี ขึ้นไป จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.10 ตามลำดับ

ด้านเพศ พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 52.30 และเพศหญิง จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 47.70 ตามลำดับ

ด้านการศึกษ พบว่าส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 44.30 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 19.70 ลำดับถัดมา คือ มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 การศึกษาระดับปวช./ปวส. จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00 การศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00 และการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 ตามลำดับ

ด้านอาชีพ พบว่าส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 272 คน คิดเป็นร้อยละ 63.60 รองลงมา คือ ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ และ นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 16.10 ลำดับถัดมา คือ รับจ้างทั่วไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.20 และพนักงานเอกชน/ลูกจ้างเอกชน และ เกษตรกร จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.50 ตามลำดับ

ด้านรายได้ต่อเดือน พบว่าส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 37.60 รองลงมา คือ 10,001–20,000 บาท จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 15.40 ลำดับถัดมา คือ 20,001–30,000 บาท จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 11.20 รายได้ 5,000–10,000 บาท จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.20 ไม่มีรายได้ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 6.80 และพนักงานเอกชน/ลูกจ้างเอกชน และสูงกว่า 30,000 บาท จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.50 ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัยผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของประชาชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ อำเภอสรนครบุรี จังหวัดชัยนาท พบว่า ประชาชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ อำเภอสรนครบุรี จังหวัดชัยนาท ส่วนใหญ่มีอายุ 20-30 ปี เป็นเพศชาย มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว และส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท

ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

รายละเอียดของผลการวิจัยของระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการเสนอความคิดเห็น ด้านการร่วมตัดสินใจ ด้านการร่วมปฏิบัติ และด้านการติดตามและประเมินผล ใช้การวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ การหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำมาอ่านค่าเพื่อใช้ในการอภิปรายผลและนำเสนอผลการศึกษาในรูปตาราง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏตามตาราง

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน

ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยภาพรวม	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
ด้านการเสนอความคิดเห็น	4.26	.685	มากที่สุด
ด้านการร่วมตัดสินใจ	4.20	.723	มาก
ด้านการร่วมปฏิบัติ	4.26	.642	มากที่สุด
ด้านการติดตามและประเมินผล	4.33	.536	มากที่สุด
รวม	4.26	.497	มากที่สุด
ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการเสนอความคิดเห็น			
ด้านการเสนอความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
มีโอกาสร่วมประชุมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	4.30	.898	มากที่สุด

มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นในที่ประชุม	4.22	.919	มากที่สุด
มีโอกาสได้เสนอโครงการ หรือกิจกรรม	4.26	.856	มากที่สุด
รวม	4.26	.685	มากที่สุด
ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการร่วมตัดสินใจ			
ด้านการร่วมตัดสินใจ	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
มีโอกาสได้ลงมติในการเข้าร่วมประชุมในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว	4.13	.938	มาก
มีโอกาสได้ตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว	4.26	.797	มากที่สุด
รวม	4.20	.723	มาก
ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการร่วมปฏิบัติ			
ด้านการร่วมปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
ได้เข้าร่วมกิจกรรมที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว	4.11	.923	มาก
มีส่วนร่วมในการบริจาคเงิน หรือสิ่งของเพื่อสมทบทุนในการดำเนินกิจกรรม	4.36	.851	มากที่สุด
มีส่วนร่วมในกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยว	4.27	.884	มากที่สุด
มีโอกาสเป็นคณะกรรมการจัดงาน หรือกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว	4.33	.778	มากที่สุด
ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือมาตรการในการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว	4.24	.779	มากที่สุด
รวม	4.26	.642	มากที่สุด
ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการติดตาม และประเมินผล			
ด้านการติดตามและประเมินผล	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดูแลค่าใช้จ่ายในกิจกรรม/โครงการสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน	4.42	.786	มากที่สุด
ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการติดตามความก้าวหน้าในกิจกรรม/โครงการสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน	4.22	.937	มากที่สุด
หน่วยงานของรัฐแต่งตั้ง หรือมอบหมายให้ท่านเป็นผู้ติดตามประเมินผลความก้าวหน้าในการจัดการการท่องเที่ยว	4.26	.690	มากที่สุด
ร่วมกับภาครัฐติดตามความก้าวหน้า ผลการดำเนินงาน	4.37	.741	มากที่สุด
ติดตามกิจกรรม / โครงการ และหาแนวทางแก้ไขปรับปรุง	4.38	.683	มากที่สุด
รวม	4.33	.536	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ อำเภอสรรพบุรี จังหวัดชัยนาท สรุปผลโดยภาพรวมมีระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{X} = 4.26$, S.D.= .497 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ $\bar{X} = 4.33$, S.D.= .536 รองลงมา คือ ด้านการเสนอความคิด และด้านการร่วมปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{X} = 4.26$, S.D.= .685, .642 และด้านการร่วมตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{X} = 4.20$, S.D.= .723 ตามลำดับ

ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการเสนอความคิด ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{X} = 4.26$, S.D.= .685 เมื่อพิจารณาในเรื่องย่อย พบว่า ทุกเรื่องมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยในเรื่องการมีโอกาสได้ร่วมประชุมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ $\bar{X} = 4.30$, S.D.= .898 รองลงมา คือ ในเรื่องการมีโอกาสได้เสนอโครงการหรือกิจกรรม $\bar{X} = 4.26$, S.D.= .856 และในเรื่องการมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นในที่ประชุม $\bar{X} = 4.22$, S.D.= .919 ตามลำดับ

ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการร่วมตัดสินใจ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{X} = 4.20$, S.D.= .723 เมื่อพิจารณาในเรื่องย่อย พบว่า ในเรื่องการมีโอกาสได้ตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ $\bar{X} = 4.26$, S.D.= .797 และในเรื่องการมีโอกาสได้ลงมติในการเข้าร่วมประชุมในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{X} = 4.13$, S.D.= .938 ตามลำดับ

ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการร่วมปฏิบัติ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{X} = 4.26$, S.D.= .642 เมื่อพิจารณาในเรื่องย่อย พบว่า ในเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริจาคเงิน หรือสิ่งของเพื่อสมทบทุนในการดำเนินกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ $\bar{X} = 4.36$, S.D.= .851 รองลงมา คือ ในเรื่องการมีโอกาสเป็นคณะกรรมการจัดงาน หรือกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและ $\bar{X} = 4.33$, S.D.= .778 ลำดับถัดมา คือ ในเรื่องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{X} = 4.27$, S.D.= .884 ในเรื่องการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือมาตรการในการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และ $\bar{X} = 4.24$, S.D.= .779 และในเรื่องการได้เข้าร่วมกิจกรรมที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{X} = 4.11$, S.D.= .923 ตามลำดับ

ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการติดตาม และประเมินผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{X} = 4.33$, S.D.= .536 เมื่อพิจารณาในเรื่องย่อย พบว่า ทุกเรื่องมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยในเรื่องการได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดูแลค่าใช้จ่ายในกิจกรรม/โครงการสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน $\bar{X} = 4.42$, S.D.= .786 รองลงมา คือในเรื่องการติดตามกิจกรรม/โครงการ และหาแนวทางแก้ไขปรับปรุง $\bar{X} = 4.38$, S.D.= .683 ลำดับถัดมา คือ ในเรื่องการร่วมกับภาครัฐติดตามความก้าวหน้า ผลการดำเนินงาน $\bar{X} = 4.37$, S.D.= .741 ในเรื่องเป็นผู้ติดตามประเมินผลความก้าวหน้าในการจัดการการท่องเที่ยว $\bar{X} = 4.26$, S.D.= .690 และในเรื่องการได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการติดตามความก้าวหน้าในกิจกรรม/โครงการสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน $\bar{X} = 4.22$, S.D.= .937 ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ส่วนใหญ่มีอายุ 20-30 ปี เป็นเพศชาย มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ค่าเฉลี่ยรวมของการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน มี 3 ด้าน คือ (1) ด้านการติดตาม และประเมินผล (2) ด้านการเสนอความคิด (3) ด้านการร่วมปฏิบัติ มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด และอีกหนึ่งด้าน คือ (4) ด้านการร่วมตัดสินใจ มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านย่อยพบว่า (1) ด้านการติดตาม และประเมินผล ในเรื่องของการได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดูแลค่าใช้จ่ายในกิจกรรม/โครงการสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน มีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด ด้านรองลงมา คือ (2) ด้านการเสนอความคิด ในเรื่องของการมีโอกาสได้ร่วมประชุมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยว มีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด ลำดับถัดมา คือ (3) ด้านการร่วมปฏิบัติ ในเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริจาคเงิน หรือสิ่งของเพื่อสมทบทุนในการดำเนินกิจกรรม มีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด ลำดับสุดท้าย คือ (4) ด้านการร่วมตัดสินใจ ในเรื่องมีโอกาสได้ตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว มีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด

ข้อเสนอแนะจากแบบสอบถาม ชุมชนต้องการการสนับสนุนให้ความรู้แก่ประชาชนในด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาสินค้าชุมชน รวมทั้งการมีโอกาสได้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับโครงการด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน อาทิ กิจกรรมการท่องเที่ยวหรือการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

อภิปรายผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยข้อ 1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท สามารถอภิปรายผลการวิจัยในประเด็นการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้ดังนี้

ผลของการวิจัยพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ค่าเฉลี่ยรวมของการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน มี 3 ด้าน คือ (1) ด้านการติดตาม และประเมินผล (2) ด้านการเสนอความคิด (3) ด้านการร่วมปฏิบัติ มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมจิตร อินทมน และปาริชาติ วิสุทธิสมาจาร (2557) ศึกษาวิจัยเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์: กรณีศึกษากลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ผลการวิจัยพบว่า การจัดการแบบมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา การวางแผน การปฏิบัติกิจกรรม การตัดสินใจ การติดตามและประเมินผล ของบุคคลในท้องถิ่นในพื้นที่กลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีระดับการจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในระดับมากที่สุด

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณิชพงษ์ สายพวงแก้ว (2554) ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการพื้นที่เมืองเก่าเวียงกุมกามโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ผลวิจัยพบว่า ในประเด็นของการกำหนดนโยบายต่าง ๆ จะเป็นในส่วนของภาครัฐกำหนดขึ้น ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมบางตามโอกาสและกิจกรรม ชาวบ้านจึงเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมบางกิจกรรม การมีส่วนร่วมจึงเกิดขึ้นเพียงแต่ประชาชนนั้นไม่ได้มีบทบาทในการบริหารจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยด้านการร่วมปฏิบัติของคนในชุมชนของงานวิจัยนี้ ในเรื่องของการได้เข้าร่วมกิจกรรมที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งชุมชนชาวบ้าน

เข้าร่วมบางกิจกรรม แต่ชุมชนไม่ได้มีบทบาทในการบริหารจัดการมากนัก ส่วนมากจะเป็นการมีส่วนร่วมในการบริจาคเงิน หรือสิ่งของเพื่อสมทบทุนในการดำเนินกิจกรรม

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณิชพร ตอกบุญนาค และธัญญาพร ทองคำนุช (2556) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว กรณีศึกษา ชุมชนในตลาดร้อยปีสามชุกอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประเด็นของการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการด้านการท่องเที่ยวที่เกี่ยวเนื่องกัน คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านของการจัดการด้านสถานที่ มีส่วนร่วมทั้งในด้านวางแผน การประชุมนโยบายหรือแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างจากการศึกษาวิจัยในอำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท การได้มีโอกาสได้ลงมติดในการเข้าร่วมประชุมในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว มีผลการวิจัยการมีส่วนร่วมระดับมากเช่นเดียวกัน นอกจากนี้งานวิจัยดังกล่าวยังมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาเรื่องแนวทางการพัฒนาชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ อำเภอสรรคบุรีในอนาคต ได้แก่ ส่งเสริมคนรุ่นใหม่ให้เข้ามามีบทบาทในการจัดการการท่องเที่ยวให้มากขึ้น และส่งเสริมให้คนในชุมชนตระหนักและเข้าใจถึงการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมากขึ้น

งานวิจัยของสุพิชญา บุญคำ และวิจิตรา ศรีสอน (2560) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนเชียงคานเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติตามแผนอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผลด้านนี้มีความสอดคล้องกับระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนอำเภอสรรคบุรีด้านการร่วมปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน แต่ด้านที่ไม่สอดคล้องกันมีทั้งหมดสองด้าน คือ ด้านแรกด้านการติดตาม และประเมินผล ซึ่งชุมชนอำเภอสรรคบุรีมีผลระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนชุมชนเชียงคานนั้นในการประเมินผลนั้นอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากชุมชนเชียงคานซึ่งมีระดับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของชุมชนอยู่ในระดับปานกลางแล้วนั้น งานวิจัยของไชยา ยิ้มวิไล สุธัชย ศิริไกร และสมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2562) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ซึ่งผลของการวิจัยระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการประเมินผลของงานวิจัยสองเรื่องดังกล่าวไม่สอดคล้องกับระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนอำเภอสรรคบุรีที่มีผลระดับการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลอยู่ในระดับมากที่สุด

และด้านที่สอง ด้านการร่วมตัดสินใจของชุมชนอำเภอสรรคบุรีมีระดับผลของการมีส่วนร่วมตัดสินใจในระดับมาก แต่ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนชุมชนเชียงคานมีผลในการตัดสินใจแก้ปัญหาและวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกัน

แต่หากพิจารณาเป็นรายข้อย่อยของแต่ละด้านนั้น จะพบว่ารายข้อย่อยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีความสอดคล้องกันในส่วนของผลการวิจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติตามแผน พบว่าประชาชนชุมชนเชียงคานมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในวันสำคัญเพื่อสืบสานวัฒนธรรมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น วันสงกรานต์ วันเข้าพรรษา เป็นต้น อยู่ในระดับมากที่สุด มีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมและพัฒนาชุมชนเชียงคานอยู่ในระดับมากที่สุด และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกับทางเทศบาลตำบลเชียงคาน เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนเชียงคาน อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผลของการวิจัยชุมชนเชียงคานในรายข้อย่อยดังกล่าว

นี้สอดคล้องกับผลของระดับการมีส่วนร่วมด้านการร่วมปฏิบัติของประชาชนชุมชนอำเภอสรรคบุรีในรายช้อย่อย ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยว การมีโอกาสเป็นคณะกรรมการจัดงานหรือกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือมาตรการในการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการบริจาคเงิน หรือสิ่งของเพื่อสมทบทุนในการดำเนินกิจกรรม ล้วนมีผลของค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกช้อย่อยเช่นกัน

นอกจากนี้ผลการวิจัยระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการร่วมตัดสินใจมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ บงกชกร ทองสุก (2562) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนเมืองเก่า จังหวัดสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะส่วนบุคคลในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่าอย่างมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยมีรายช้อย่อย ได้แก่ การออกความคิดเห็นในเวทีชาวบ้าน สำรวจปัญหาและจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน จัดทำแผนพัฒนาชุมชนร่วมกับเทศบาลเมืองเก่า ซึ่งผลของการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนอำเภอสรรคบุรีด้านการร่วมตัดสินใจในประเด็นรายช้อย่อย ได้แก่ เรื่องมีโอกาสได้ตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมีระดับค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมมากที่สุดเช่นเดียวกัน

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยข้อ 2. เพื่อเสนอแนะแนวทางพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท สามารถอภิปรายผลการวิจัยในประเด็นแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้ดังนี้

ผลสรุปของการวิจัยประเด็นระดับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนอำเภอสรรคบุรี ทั้งด้านการเสนอความคิดเห็น การร่วมตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ นั้น สามารถสรุปส่วนของข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์จากงานวิจัยของ ทิพาพร ไตรบรรณ (2557) ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ กรณีศึกษาหมู่บ้านอรัญญิก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยได้ให้แนวทางการพัฒนาไว้ดังนี้ คือ นโยบายด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวของภาครัฐยังไม่สามารถดำเนินการพัฒนาได้อย่างเต็มที่ โดยภาครัฐควรมุ่งความร่วมมือกับชาวบ้าน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามมุ่งหวัง ชาวบ้านในหมู่บ้านยังขาดการมีส่วนร่วมและขาดความรู้ในการพัฒนาการท่องเที่ยว ดังนั้นภาครัฐควรจัดหาคู่มือความรู้ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวมาอบรมให้ความรู้แก่ชาวบ้าน หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนโดยให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการรับรู้การพัฒนาการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน และควรจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาดังกล่าวล้วนแต่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ อำเภอสรรคบุรี จากผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านต่าง ๆ ที่ต้องมีการปรับปรุงพัฒนา อาทิ การอบรมให้ความรู้ชาวบ้าน ส่งเสริมให้ชุมชนชาวบ้านรับรู้การพัฒนาชุมชนจากภาครัฐ การพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนในด้านต่าง ๆ ทั้งสาธารณูปโภค กิจกรรมการท่องเที่ยว การจัดหาชมสถานที่ท่องเที่ยว รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณเพื่อชุมชนอีกด้วย

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของงานวิจัยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอำเภอสรรคบุรีนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bonnie K. L. Mak, Lewis T. O. Cheung, and Dennis L. H. Hui (2017) ศึกษาวิจัยเรื่อง Community Participation in the Decision-Making Process for Sustainable Tourism Development in Rural Areas of Hong Kong, China ผลการวิจัยพบว่าจากการสำรวจความคิดเห็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนนั้น ชุมชนควรได้รับคำแนะนำหรือการปรึกษาร่วมกันเมื่อมีการจัดทำนโยบายทางการท่องเที่ยวเกิดขึ้น ชุมชนควรมีสิทธิในการออกเสียงแสดงความคิดเห็นในกระบวนการตัดสินใจการพัฒนาการท่องเที่ยวของท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุดทั้งสองรายช้อย่อย นอกจากนี้ชุมชนท้องถิ่นควรมีบทบาทนำในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชน อาทิ ที่พัก

และควรมีบทบาทนำในการทำงานหรือเป็นแรงงานด้านการท่องเที่ยวในทุกระดับตั้งแต่ปฏิบัติการจนถึงการบริหาร และชุมชนควรได้รับการสนับสนุนทางการเงินเพื่อการลงทุนพัฒนาการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยในระดับมากทั้งสามรายข้อย่อย ซึ่งสอดคล้องกันในประเด็นข้อเสนอแนะการวิจัยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอำเภอสรคบุรี คือ ภาครัฐควรให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว โดยเฉพาะขั้นตอนการวางแผนการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน นอกจากนี้ยังมีผลงานวิจัยของ Regina M. Thetsane (2019) ศึกษาวิจัยเรื่อง Local Community Participation in Tourism Development: The Case of Katse Villages in Lesotho ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของงานวิจัยคือศึกษาชุมชนควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างไร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 52 และเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 48 มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอำเภอสรคบุรี พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 52.30 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 47.70 และอายุของผู้ตอบแบบสอบถามงานวิจัยประเทศเลโซโทมีอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 22 ใกล้เคียงกับผลการวิจัยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอำเภอสรคบุรี ซึ่งมีอายุของผู้ตอบแบบสอบถามอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 24 ผลของการวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวประเทศเลโซโทนั้น พบว่า ชุมชนท้องถิ่นต้องการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน ทั้งนี้เมื่อผู้จัดทำนโยบายทางการท่องเที่ยวจากภาครัฐตระหนักถึงความสำคัญของผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นมั่นใจในความต้องการของชุมชนและเกิดการร่วมมือที่ได้รับการตอบสนองจากผู้จัดทำนโยบายทางการท่องเที่ยว และชุมชนท้องถิ่นควรได้รับคำแนะนำหรือการปรึกษาเมื่อมีนโยบายทางการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในชุมชน โดยทั้งสองรายข้อย่อยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนท้องถิ่นควรมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นในกระบวนการตัดสินใจ และการมีโอกาสนเป็นผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว หรือการได้รับการสนับสนุนทางการเงินในการพัฒนาการท่องเที่ยว ทั้งสองรายข้อย่อยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Khaled Alshboul (2016) ศึกษาวิจัยเรื่อง Assessing Local Community Involvement in Tourism Development around a Proposed World Heritage Site in Jerash, Jordan ผลการวิจัยในประเด็นรายข้อย่อยเรื่องความสามารถในการมีส่วนร่วมของชุมชนกับแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวของรัฐพบว่า ตัวแทนชุมชนท้องถิ่นควรมีสิทธิมีเสียงในการแสดงความคิดเห็นเรื่องการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่ และชุมชนท้องถิ่นสามารถเลือกตัวแทนของตนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวได้ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด จากผลการวิจัยต่างประเทศทั้งสองเรื่องข้างต้นเมื่อพิจารณาในประเด็นของแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีความสอดคล้องกันในข้อเสนอแนะจากการวิจัยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอำเภอสรคบุรี คือ ภาครัฐควรให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว โดยเฉพาะขั้นตอนการวางแผนการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน รวมทั้งส่งเสริมให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งการจัดเวทีชาวบ้าน ประชุมและประชาพิจารณ์เกี่ยวกับแผน หรือโครงการด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมากขึ้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ภาครัฐควรให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว โดยเฉพาะขั้นตอนการวางแผนการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน รวมทั้งส่งเสริมให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้ควรมี

การจัดเวทีชาวบ้านประชุมและปรึกษาหารือเกี่ยวกับแผน หรือโครงการด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมากขึ้น

2. ภาครัฐควรมีหน่วยงานให้การสนับสนุนให้ความรู้แก่ประชาชน ในด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนให้เกิดความยั่งยืน

3. ประชาชนท้องถิ่นควรปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือมาตรการในการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งเพิ่มการมีส่วนร่วมในการติดตามความก้าวหน้าในกิจกรรม หรือโครงการสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ควรเพิ่มการสัมภาษณ์เชิงลึกประชาชนในชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อการได้ข้อมูลที่แตกต่างจากการวิจัยด้วยแบบสอบถาม

2. ควรเพิ่มการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว เพื่อให้ได้ข้อมูลในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และแนวทางการพัฒนาจากมุมมองของภายนอกชุมชน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยได้รับทุนสนับสนุนจากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

เอกสารอ้างอิง

- กรมการท่องเที่ยว. (2561). *คู่มือประเมินคุณภาพมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์*. สืบค้นเมื่อ 4 มกราคม 2561, จาก <https://www.dot.go.th/home>
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2561). *รายงานประจำปี*. สืบค้นเมื่อ 4 มกราคม 2561, จาก <https://www.tat.or.th/th>
- คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2561). *ปัญหาในการพัฒนาชุมชน*. สืบค้นเมื่อ 4 มกราคม 2561, จาก <http://www.human.cmu.ac.th/home/hc/ebook/006103/lesson10/03.htm>
- จังหวัดชัยนาท. (2561). *ยุทธศาสตร์จังหวัด แผนปฏิบัติราชการ*. สืบค้นเมื่อ 4 มกราคม 2561, จาก http://www.chainat.go.th/p_plan/p_plan.htm
- ไชยา ยิ้มวิไล สุรัชย์ ศิริไกร และสมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. (2562). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา*, 8(2), 48-63
- ณัฐพงษ์ สายพวงแก้ว. (2554). *การบริหารจัดการพื้นที่เมืองเก่าเวียงกุมกามโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน*. (วิทยานิพนธ์การวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ณัฐพร ดอกบุญนาค และฐาปกรณ์ ทองคำนุช. (2556). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว กรณีศึกษา ชุมชนในตำบลร้อยปีสามชุกอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี*. (รายงานการวิจัย). พระนครศรีอยุธยา: กองทุนส่งเสริมการวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- ทิพาพร ไตรบรรณ. (2557). *แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ กรณีศึกษา หมู่บ้านอรัญญิก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ).

- บงกชกร ทองสุก. (2562). การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนเมืองเก่า จังหวัดสุโขทัย. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*, 11(2), 31-38.
- สมจิตร อินทมน และปาริชาติ วิสุทธิสมจาร. (2557). การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์: กรณีศึกษาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา. *บทความวิจัยการประชุมวิชาการ การพัฒนาชนบทที่ยั่งยืน ครั้งที่ 4 ประจำปี 2557 วันที่ 11-13 มิถุนายน 2557.น.230-235* ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุพิชญา บุญคำ และจิตรา ศรีสอน. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*, 12(40), 75-84.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2561). *การบริหารงานภาครัฐแบบมีส่วนร่วม*. สืบค้นเมื่อ 4 มกราคม 2561, จาก <https://www.opdc.go.th/content/Mjc4Nw>
- Bonnie K. L. Mak, Lewis T. O. Cheung, and Dennis L. H. Hui. (2017). Community Participation in the Decision-Making Process for Sustainable Tourism Development in Rural Areas of Hong Kong, China. *Sustainability*, 9(10), 1695-1708
- Khaled Alshboul. (2016). *Assessing Local Community Involvement in Tourism Development around a Proposed World Heritage Site in Jerash, Jordan*. (The University of Waterloo Doctor in Philosophy in Geography. Waterloo, Ontario, Canada).
- Regina M. Thetsane. (2019). Local Community Participation in Tourism Development: The Case of Katse Villages in Lesotho. *Athens Journal of Tourism*, 6(2), 123-140

Translated thai References

- Boonkam, S. and Srisorn, V. (2017). The peoples participation in cultural tourism of Chiangkhan community, Chiangkhan district, Loei province. *Research and Development Journal, Loei Rajabhat University*, 12(40), 75-84.
- Chainat Province. (2018). *Strategic Province and Government Action Plans*. Retrieved 4 January 2018, From http://www.chainat.go.th/p_plan/p_plan.htm
- Department of Tourism. (2018). *Thailand Tourism Standard (Historical Attraction)*. Retrieved 4 January 2018, From <https://www.dot.go.th/home>
- Dokboonnak, N. and Tongkumnuch, T. (2013). *Participation of Communities in Tourism Management. Case Study in the Hundred Years Sam Chuk district of Suphan Buri*. Research and Development Institute. Rajamangala University of Technology Survanabhumi.
- Faculty of Humanities. (2018). Community Problems. Retrieved 4 January 2018, From <http://www.human.cmu.ac.th/home/hc/ebook/006103/lesson10/03.htm>
- Intamano, S. and Wisutthisamajan, P. (2014). *Historical Tourism: A Case Study of Songkhla Lake Basin*. Proceedings of Conference on “Rethink: Social Development for Sustainability in ASEAN Community” 11-13 June 2014. (pp230-235). Khon Kaen: Khon Kaen. University.

- Office of the Public Sector Development Commission. (2018). *Participatory Public Administration*. Retrieved 4 January 2018, From <https://www.opdc.go.th/>
- Saipoungkaew, N. (2011). *Management of the ancient town “Wiang Kum Kam” through community participation*. (Master Dissertation, Chulalongkorn University).
- Thongsuk, B. (2019). Citizen Engagement in Community Development: a Case Study of the old town of Sukhothai. *Narkbhutparitat Journal Nakhon Si Thammarat Rajabhat University*, 11(2), 31-38.
- Tourism Authority of Thailand. (2018). Annual Report. Retrieved 4 January 2018, From <https://www.tat.or.th/th>
- Triban, T. (2014). *Guidelines for Potential Development of Historical Tourism: Case Study of Aranyik Knives Village, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province*. (Master Dissertation, Bangkok University).
- Yimwilai, C., Sirikrai, S. and Phagaphasvivat, S. (2019). Influential Factors towards the Community’s Participation in Developing the Sustainable Tourism Management of Phra Nakhon Sri Ayutthaya. *Journal of Interdisciplinary Research: Graduate Studies*, 8(2), 48-63